

แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของ
สถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง
The Educational Administration Guidelines for Encouraging
Environmentally Friendly of Private Higher Education Institutions
in the Lower Northern Area

ธนากร ศรีก่อ¹
Thanakorn Sriko

บทคัดย่อ (Abstract)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง 2) เพื่อประเมินคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง และ 3) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ โดยสุ่มเลือกแบบเจาะจง จำนวน 4 คน และรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับบุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวนทั้งหมด 326 คน โดยใช้การสุ่มแบบสะดวก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถามที่มีค่าความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกข้อ 0.6 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่น 0.793 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที และทดสอบเอฟ และการทดสอบรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' method) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษา สถาบันการศึกษามีแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

Received: 2021-01-19 Revised: 2021-04-09 Accepted: 2021-06-09

¹ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก Faculty of Liberal Arts, Phitsanulok University.
e-mail: Thanakorn.s999@hotmail.com

2. การประเมินคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, $SD=0.621$) และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, $SD=0.675$) 3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำแนกตามคณะ และมหาวิทยาลัย พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ หลักสูตร และชั้นปี ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ (Words): การจัดการศึกษา; คุณภาพชีวิต; เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

Abstract

The research aims 1) to study the problems and educational management guidelines to enhance the quality of life that is environmentally friendly of private higher education institutions in the lower northern region and 2) to assess the quality of life And expectations of ways to develop and enhance the quality of life that is environmentally friendly of private higher education institutions in the lower northern region and 3) to compare the opinion which classified by personal factors to educational management guidelines to enhance the quality of life that is environmentally friendly of private higher education institutions in the lower northern region. The sample that used to gather data by in-depth interview was 4 academic directors by purposive sampling and gather data by questionnaire with 326 educational personal and undergraduate students of Phitsanulok university, Northern university, Chaopraya university and University of central Thailand by convenience sampling. The instrument used in this research was an in-depth interview form and questionnaires. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation. And T- testing and F - testing and pairs testing By the Scheffe' method. The research found that 1. The important problem is the quality of life of students. And guidelines for education for enhancing the quality of life that is environmentally friendly by private higher education institutions in the lower northern region There are 5 ways to improve the quality of life, namely morality, ethics, knowledge, intellectual skills. In interpersonal skills and responsibilities And skills in numerical analysis, communication, and the use of information technology. 2. The overall quality of life evaluation was at a high level ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.521$) and the expectation of the guidelines for the development and promotion of quality of life that are

environmentally friendly In all activities High level ($\bar{X} = 3.76$, $SD = 0.675$).
3. Comparison of opinions classified by personal factors towards the development guidelines and quality of life that are environmentally friendly, found that gender and faculty are different. There was no difference in opinions towards the development and quality of life development statistically significant at the .05 level except the university, curriculum and year were not different.

Keywords: Educational Management; Quality of Life , Environmentally Friendly

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันการพัฒนาประเทศ ได้มุ่งไปสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาประเทศได้นำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ในการกระบวนการผลิตและการบริการ จนเกินศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศ ส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในประเทศไทยแม้จะมีหน่วยงานรับผิดชอบหลักและหน่วยงานสนับสนุนในเรื่องสาธารณภัยอย่างชัดเจน แต่ยังคงขาดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ให้มีความพร้อมดำเนินงานในลักษณะบูรณาการเพื่อเผชิญภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งขาดการบริหารวิกฤตการณ์อย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับสถานการณ์ จึงทำให้ไม่สามารถคลี่คลายหรือแก้ไขปัญหาได้ทันสถานการณ์ (สำนักบริหารงานวิจัยและนวัตกรรม พระจอมเกล้าลาดกระบัง, 2560)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมายให้บุคลากรทางการศึกษาได้รับการอบรมพัฒนาในเรื่องการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผู้เรียนทุกระดับ การศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น ตลอดจนสถาบันการศึกษามีการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมีปัญหามากมายประการ นับตั้งแต่ปัญหาคุณภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ปัญหาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ปัญหาการขาดความตระหนักในการช่วยกันดูแลและรักษาสิ่งแวดล้อมยังเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากจะมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา เช่น ปัญหาทาง

สุขภาพ ผลการเรียนรู้ต่ำลง และความสุขในการทำงานลดลง เป็นต้น ซึ่งบัณฑิตหรือนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ ได้นั้นจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี เพราะคุณภาพชีวิตที่ดีทางด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (กมลรัตน์ ทองสว่าง, 2560)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาสู่การเป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้แก่นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง
2. เพื่อประเมินคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยผสมผสานทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ (Mixed research) โดยสามารถอธิบายวิธีการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร คือ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ในสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

1.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ โดยสุ่มเลือกแบบเจาะจงจากผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารไม่ต่ำกว่า 3 ปีขึ้นไป จำนวน 4 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา นโยบายการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาทั้ง 4 แห่ง ซึ่งสอดคล้องตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.3.2 สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ความสอดคล้องกับคำถามการสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการใช้ภาษา จากนั้นทำการปรับปรุงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 4 ชุด

1.3.3 จัดทำและส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสัมภาษณ์ไปยังผู้บริหารฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์

1.3.4 ลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา กับ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา และแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

2. การวิจัยเชิงปริมาณ มีขอบเขตและวิธีการดำเนินงาน ดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากร คือ ได้แก่ ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันการศึกษาเอกชนระดับอุดมศึกษาพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง รวมจำนวนทั้งสิ้น 2,178 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา

คือ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ โดยกำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวนทั้งหมด 326 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพกาย ด้านสุขภาพจิต ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) จำแนกออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ และมหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา

โดยที่ตัวเลือกตอบตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีดังนี้ 5 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับมาก 3 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับปานกลาง 2 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อย และ 1 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตในระดับน้อยที่สุด

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อมูลสาระความรู้สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัย 4 แห่ง ในขั้นตอนแรก เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางสร้างแบบสอบถาม

2.3.2 สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินระดับคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต จำนวน 3 คน ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน ความสอดคล้องกับคำถามการสัมภาษณ์กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย และการใช้ภาษา ซึ่งพบว่า แบบสอบถาม ที่มีค่าความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกข้อ 0.6 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่น 0.793 จากนั้นทำการปรับปรุงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และสร้างแบบสอบถาม จำนวน 326 ชุด

2.3.3 จัดทำและส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมแบบสอบถามไปยังผู้บริหารฝ่ายวิชาการของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ในการประสานรวบรวมข้อมูลกับอาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก และมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 326 คน และได้รับการตอบกลับเป็นแบบสอบถามที่ถูกต้องครบถ้วนทั้งหมด จำนวน 326 ชุด

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.4.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ชั้นปี คณะ และมหาวิทยาลัย วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2.4.2 ข้อมูลระดับคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.4.3 ข้อมูลข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการศึกษา เพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

2.4.4 ข้อมูลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม วิเคราะห์โดยการทดสอบที (t-test independent) และสถิติทดสอบเอฟ และการทดสอบรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe' method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า สถาบันการศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ให้แก่นักศึกษา และบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เช่น กีฬามหาวิทยาลัย กิจกรรมทำบุญตักบาตร และกิจกรรมชมรม รวมทั้งมีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่ช่วยชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพชีวิตแก่นักศึกษาในแต่ละบุคคล ให้ความสำคัญในการพัฒนานักศึกษา และบุคลากรให้มีความรู้ เข้าใจ และสำนึกถึงสิ่งแวดล้อม และมีนโยบายเพื่อลดการใช้พลังงาน มีกฎกติกาในเชิงขอความร่วมมือลดการใช้พลังงานไฟฟ้าและน้ำ เป็นต้น

ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คือ 1) ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านการเงินและเศรษฐกิจของครอบครัว ติดเกมส์ ส่งผลให้เข้าเรียนสาย และมีผลการเรียนลดลง และ 2) ปัญหาด้านพฤติกรรมจัดการสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การทิ้งขยะไม่เป็นที่ เปิดเครื่องปรับอากาศ น้ำ และไฟฟ้าทิ้งไว้ และใช้ลิฟต์เมื่อเดินทางขึ้นเพียง 1 ชั้น ข้อเสนอแนะ

คือ ควรมีการจัดระบบโครงสร้างอาคารลดพลังงาน ปลุกต้นไม้ใหญ่และมีแหล่งน้ำ สร้างแกนนำ นักศึกษาและบุคลากรในการช่วยเหลือและติดตามการใช้พลังงานอย่างประหยัด มีกิจกรรมการ ส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงระบบการกำกับ ดูแลความประพฤติของนักศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เข้มแข็ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และส่งเสริมการพัฒนา สุขภาพกาย สุขภาพจิตใจ

แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิต พบว่า สถาบันการศึกษามีการสอดแทรกใน เนื้อหาหลักสูตร รายวิชา และกิจกรรมในชั้นเรียน เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อม ตามกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 5 ด้าน คือ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม มหาวิทยาลัย พิษณุโลกเปิดสอนในรายวิชาคุณธรรมกับชีวิต ในรายวิชามีกิจกรรมออกค่ายพัฒนาคุณธรรม คุณภาพชีวิต และดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม 2) ด้านความรู้ สถาบันการศึกษามีแนวทางการสร้างความรู้ ในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยใช้สื่อมัลติมีเดียและวิดีโอเพื่อสะท้อนถึงปัญหา 3) ด้านทักษะทาง ปัญญา สถาบันการศึกษามุ่งเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม และการจัดการสิ่งแวดล้อมแก่นักศึกษา โดยเน้นการเรียนการสอนแบบปฏิบัติจริง 4) ด้าน ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สถาบันการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนานักศึกษา โดยสร้างความสัมพันธ์กับเครือข่ายมหาวิทยาลัยในกลุ่มพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างในการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม และการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในมิติการสร้างธรรมาภิบาลและประชาธิปไตยใน องค์การสำหรับนักศึกษา ประเมินผลด้วยคะแนนจิตพิสัย จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ สิ่งแวดล้อม 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันการศึกษาที่มีรายวิชาด้านวิศวกรรม การจัดการพลังงาน และสิ่งแวดล้อม มีแนวทางใน การบูรณาการสำรวจสภาพแวดล้อมและปริมาณการใช้พลังงาน เพื่อวิเคราะห์วิธีการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรสอดแทรกกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และการอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ในชั้นเรียน พัฒนาและปรับปรุงตัวอาคารเรียนให้เอื้อต่อการลดการใช้พลังงาน พัฒนา ผู้นำนักศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จัดการเรียนการสอนโดยนำ ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมาอภิปรายในชั้นเรียน อบรมให้ความรู้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมให้แก่บุคลากร และนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาผู้นำนักศึกษา ด้านคุณธรรมจริยธรรม คุณภาพชีวิต และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จัดโครงการค่ายอาสา จัด นิทรรศการเพื่อถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และมีเวทีประกวดนวัตกรรมด้านการส่งเสริม คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. การประเมินคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้าง เสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา พบว่า

2.1 การประเมินคุณภาพชีวิตตามกรอบแนวทางการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา (The WHOQOL Group, 1995) 4 ด้าน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, $SD=0.621$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.91$, $SD=0.626$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$, $SD=0.617$)

อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่มีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, $SD=0.782$) หากพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยระดับสูงที่สุด คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, $SD=0.831$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพกายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$, $SD=0.767$)

2.2 ความคาดหวังของนักศึกษาต่อการนำมาใช้จัดการเรียนการสอนและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, $SD=0.675$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การอบรมให้ความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการ ดูแล และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ให้แก่นักศึกษา ($\bar{X}=3.82$, $SD=0.807$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนโดยนำประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มาอภิปรายในชั้นเรียน เพื่อร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาโครงการ/นวัตกรรม ($\bar{X}=3.73$, $SD=0.808$)

ความคาดหวังของอาจารย์/เจ้าหน้าที่ต่อการนำมาใช้จัดการเรียนการสอนและส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ในภาพรวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, $SD=0.773$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาและปรับปรุงตัวอาคารเรียน/สิ่งปลูกสร้างให้เอื้อต่อการลดการใช้พลังงานสิ้นเปลือง ($\bar{X}=3.76$, $SD=0.745$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนโดยนำประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม มาอภิปรายในชั้นเรียน เพื่อร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาโครงการ/นวัตกรรม ($\bar{X}=3.73$, $SD=0.800$)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ คณะ และมหาวิทยาลัย ไม่แตกต่างกัน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ เพศ หลักสูตร และชั้นปี เมื่อพบความแตกต่าง ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method) จำแนกตามคณะ พบว่า คณะนิติศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะนิติศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และคณะรัฐประศาสนศาสตร์มีความคิดเห็นแตกต่างกับคณะนิติศาสตร์ การเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method) จำแนกตามมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยพิษณุโลกมีความคิดเห็นแตกต่างกับมหาวิทยาลัยภาคกลาง และมหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์นมีความคิดเห็นแตกต่างกับมหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาทั้ง 4 แห่ง ที่สำคัญ คือ ปัญหาด้านคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ได้แก่ ปัญหาด้านการเงินและเศรษฐกิจของครอบครัว ติดเกม ส่งผลให้เข้าเรียนสาย และมีผลการเรียนลดลง ทั้งนี้ปัญหาต่างๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อสภาวะจิตใจของนักศึกษาโดยตรง จากการที่อยู่ในท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางด้านครอบครัว สังคม และการบริหารจัดการตนเองได้ไม่ดีเท่าที่ควร สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งควรมีการระบบการดูแลสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตทั้งนักศึกษาและบุคลากร และควรมีระบบให้คำปรึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมและเท่าทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี เจริญวานิช (2557) ได้ศึกษาพฤติกรรมติดเกม : ผลกระทบและการป้องกัน พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมติดเกมนั้นเกิดจากหลายปัจจัยด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านชีวภาพ จิตใจ ครอบครัว หรือสังคม ล้วนเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมหรือยับยั้งการเกิดพฤติกรรมติดเกมในเด็กทั้งสิ้น นอกจากนี้การเล่นเกมเป็นระยะเวลานานยังส่งผลกระทบที่เป็นปัญหากับเด็กอีกมากมาย ได้แก่ สุขภาพร่างกาย การเรียน และพฤติกรรม ซึ่งถือเป็นผลกระทบที่สำคัญที่จะขัดขวางการพัฒนาของเด็กไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม โดยอาจส่งผลกระทบให้เด็กเกิดปัญหาขึ้นในอนาคตได้ ดังนั้น การดูแลแก้ไขปัญหาลูกติดเกมถือเป็นพันธกิจหลักที่เราทุกคนต้องให้ความสำคัญ เพราะไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่จะดูแลเรื่องนี้ แต่ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันทั้งครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรตระหนักถึงปัญหาและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง เพื่อช่วยให้การแก้ไขปัญหาวุฒิกรรมติดเกมของเด็กและวัยรุ่นมีประสิทธิภาพมากที่สุด และงานวิจัยของ ขวัญจิต เพ็ญเป็น (2560) ได้ศึกษาการป้องกันปัญหาภาวะสุขภาพของเด็กติดเกมออนไลน์ พบว่า เด็กเป็นวัยแห่งการเตรียมพร้อมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในปัจจุบันส่งผลให้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต กลายเป็นสิ่งใกล้ตัวและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างมาก เด็กจะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อค้นคว้าหาความรู้และเพื่อความบันเทิง ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กมีประสบการณ์การใช้เพื่อการเล่นเกม โดยเฉพาะเกมออนไลน์และอาจส่งผลทำให้เด็กติดเกมออนไลน์ได้ซึ่งการติดเกมออนไลน์ส่งผลกระทบมากมายต่อเด็ก ทั้งด้านสุขภาพร่างกาย สมอและเข้าปัญหา รวมทั้งครอบครัวและสังคม ดังนั้นผู้ปกครองจึงควรให้ความรักความอบอุ่น ดูแลเอาใจใส่บุตรหลานอย่างใกล้ชิดเพื่อเป็นเกราะป้องกันการติดเกมออนไลน์ส่วนเด็กที่มีพฤติกรรมติดเกมออนไลน์แล้ว ครอบครัวต้องเข้มแข็ง ให้เวลาที่มีคุณภาพกับเด็กและหาทางแก้ไขร่วมกัน เพื่อให้เด็กสามารถเจริญเติบโตได้สมวัย มีพัฒนาการที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ และในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมควรดำเนินการควบคู่ไปทั้งการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ การรู้เท่าทันเทคโนโลยี และการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีแก่นักศึกษา โดยสถาบันการศึกษาควรกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)

5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) ซึ่งสอดคล้องตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาตามยุทธศาสตร์ที่ 5 ไว้ว่า “การจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมาย ดังนี้ 1) คนทุกช่วงวัย มีจิตสำนึกรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม มีคุณธรรม จริยธรรม และนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ 2) หลักสูตร แหล่งเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” ในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม จำเป็นอย่างยิ่งที่ภาคการศึกษาต้องเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้ทักษะ สร้างทัศนคติและความตระหนักแก่ผู้เรียนและคนทุกช่วงวัย ในเรื่องความสำคัญของการพัฒนาและเติบโตในสังคมที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติอย่างรวดเร็วและรุนแรง มีคุณธรรม จริยธรรม และรับผิดชอบต่อตนเอง และน้อมนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สามารถปรับตัวได้ในสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงและการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559)

การประเมินคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านสัมพันธภาพทางสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้คนในสังคมและระบบการเรียนในระดับอุดมศึกษาได้ดี และมหาวิทยาลัยทั้ง 4 แห่ง ตั้งอยู่ในจังหวัดที่ผสมผสานความเป็นชุมชนเมืองและชนบท ไม่ได้เป็นชีวิตของสังคมเมือง จึงทำให้การสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา นักศึกษากับอาจารย์ และผู้บริหารมีความแน่นแฟ้นด้วยดี ซึ่งจะช่วยให้เกิดการร่วมมือกันในการพัฒนาองค์กร และส่งผลทำให้คุณภาพชีวิตด้านอื่นๆ เช่น ด้านวิชาการ และด้านจิตใจ ดีตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สำราญ จุช่วย, 2555) ซึ่งได้ศึกษาคุณภาพชีวิตนักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์ : กรณีศึกษานักศึกษาเข้าใหม่ ปีการศึกษา 2555 พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยราชพฤกษ์มีระดับคุณภาพชีวิตในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านจิตใจ และมีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านร่างกายและด้านสิ่งแวดล้อมภายในวิทยาลัย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (กฤตธัช อันชื่น, 2557) ซึ่งได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พบว่า ด้านจิตใจ นักศึกษารู้สึกว่ามีความสุขในการเรียนและการใช้ชีวิตในที่พักปัจจุบันบุคคลในครอบครัวรักและให้กำลังใจอยู่เสมอ มีความเป็นส่วนตัวในการใช้ชีวิตประจำวัน พอใจบุคลิกภาพของตนเอง ได้รับข้อเสนอแนะและกำลังใจจาก

อาจารย์ผู้สอน และได้รับข้อเสนอแนะกำลังใจจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการ ส่วนประเด็นที่แตกต่างกันคือ ความพึงพอใจในรูปร่างหน้าตาของตนเอง และงานวิจัยของ (เกษร สายธน์, 2559) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ สถาบันการศึกษาควรจัดสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยให้เอื้อต่อการเรียนรู้และลดปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเครียดของนักศึกษา และควรศึกษาพัฒนารูปแบบจัดกิจกรรมส่งเสริมป้องกัน ปัญหาสุขภาพจิตสำหรับนักศึกษาที่เหมาะสม ด้านบุคลากรด้านสุขภาพและสาธารณสุข ควรให้ความรู้และการดูแลสุขภาพจิตแก่วัยรุ่นและสร้างความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดูบุตรที่เหมาะสมแก่ผู้ปกครอง และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การอบรมให้ความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการจัดการ ดูแล และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ให้แก่นักศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดระบบโครงสร้างอาคารลดพลังงาน ปลูกต้นไม้ใหญ่และมีแหล่งน้ำ สร้างแกนนำนักศึกษาและบุคลากรในการช่วยดูแลและติดตามการใช้พลังงานอย่างประหยัด มีกิจกรรมการส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เชื่อมโยงระบบการกำกับดูแลความประพฤติของนักศึกษาในด้านคุณธรรมจริยธรรม และพฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่เข้มแข็ง ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิตใจ

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า คณะ และมหาวิทยาลัย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเพศ หลักสูตร และชั้นปี ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจาก คณะและมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษาที่แตกต่างกัน บริบท ที่ตั้ง สภาพแวดล้อมของคณะและมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกันอาจส่งผลต่อความคิดเห็นของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ธนิดา ชีร์ตัน, 2554) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ พบว่า ระดับความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกัน เพศ และคณะแตกต่างกันมีผลต่อระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เช่น บริบทของคณะ/มหาวิทยาลัย ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันก็อาจจะทำให้นักศึกษามีความคิดเห็นว่าคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ ภายในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน สภาพแวดล้อม ภูมิประเทศที่แตกต่างกันของมหาวิทยาลัยก็อาจจะทำให้มีนโยบายการส่งเสริมคุณภาพชีวิตนักศึกษาแตกต่างกันออกไปด้วย เช่น มหาวิทยาลัยในภาคเหนือ อาจมุ่งส่งเสริมนักศึกษาให้มีคุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี การจัดภูมิทัศน์ที่สวยงามภายในมหาวิทยาลัยเพื่อให้นักศึกษารู้สึกผ่อนคลาย มีมุมพักผ่อนภายในมหาวิทยาลัย หรือในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออาจมุ่งเน้นด้านสุขภาพกาย เนื่องจากวัฒนธรรมการกินของคนในภูมิภาคนี้มักชอบกินของดิบ ไม่ปรุงสุก ซึ่งมีผลต่อสุขภาพร่างกายให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บ มหาวิทยาลัยก็อาจมี

นโยบายที่สร้างความรู้ ความตระหนักให้แก่นักศึกษาด้านโภชนาการ อย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมสนับสนุนให้นักศึกษาและครอบครัวมีสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเพื่อนำงานวิจัยนี้ไปใช้

1. สถาบันการศึกษาสามารถผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารการศึกษาเพื่อสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. จากผลการประเมินคุณภาพชีวิต และความคาดหวังต่อแนวทางการพัฒนาและสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ อัตลักษณ์ นโยบาย โดยมุ่งให้ความสำคัญด้านสัมพันธภาพทางสังคมไว้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และควรมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านสุขภาพจิต ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพจิตให้แก่ผู้เรียน และบุคลากรภายในองค์กร เพื่อนำไปสู่องค์กรที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาในภูมิภาคอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับสถาบันการศึกษาเอกชนอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน ขนาดใกล้เคียงกัน ว่าคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกันหรือแตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จทางวิชาการของผู้วิจัย ซึ่งสำเร็จจุล่งไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์และความร่วมมืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหาร และคณาจารย์ ของมหาวิทยาลัยพิษณุโลก มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น จังหวัดตาก มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา และมหาวิทยาลัยภาคกลาง จังหวัดนครสวรรค์ ในการให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผศ.ปราโมทย์ สิทธิจักรที่ปรึกษางานวิจัย ซึ่งให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของการวิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง (References)

กมลรัตน์ ทองสว่าง. (2560). คุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ. วารสารสาระคาม. 8(2), 1-14.

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. “เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุ่ยย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL –BREF–THAI)”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.dmh.go.th/test/whoqol/>. [10 กันยายน 2558].
- กมลรัตน์ ทองสว่าง. “คุณภาพชีวิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ” **วารสารสาระคาม**. 8(2), 1-14
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). “แผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/51002-3125.pdf>. [10 กันยายน 2558].
- กิตติพัฒน์ ทาวงศ์ษา และคณะ. “ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง,” **วารสารศึกษาศาสตร์ มมร**. 6(1), 545-565.
- เกษร สายธนู. (2559). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี**. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี: อุบลราชธานี.
- กฤตธัช อันชื่น. (2557). **รายงานวิจัยสถาบันเรื่องคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี**. นครราชสีมา : คลังปัญญา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- ธนิดา ชัยรัตน์. (2554). **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต** มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2543). **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พรณิการ์ พุ่มจันทร์. การศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาแพทย์ชั้นปรีคลินิก คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. **เวชบันทึกศิริราช**. 10(1), 10-17
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). “**แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ**”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf>. [19 กันยายน 2558].
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). **ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน นโยบายด้านการศึกษานายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา)**. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักบริหารงานวิจัยและนวัตกรรมการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (2560). “**แผนกลยุทธ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (พ.ศ. 2560 – 2570)**”. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.osm.kmitl.ac.th/osmnew/document/3ea699e5ae8dfd5c.pdf>. [19 กันยายน 2558].
- Nunnally, J.C. (1967). **Psychometric Theory**. New York: McGraw-Hill.